

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 804

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 februari 2009

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij zes fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling inzake een gemeenschappelijke visie op het begrip aanvaardbaar foutenrisico (Kamerstuk 22 112, nr. 803);
2. Verordening inzake globaliseringsfonds;
3. Mededeling inzake aardgasvoorziening (Kamerstuk 22 112, nr. 805);
4. Beschikking inzake deelname metrologisch onderzoek (Kamerstuk 22 112, nr. 806);
5. Mededeling inzake patientveiligheid (Kamerstuk 22 112, nr. 807);
6. Verordening inzake Europees spoorwagennet (Kamerstuk 22 112, nr. 808).

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Verordening inzake globaliseringsfonds

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1927/2006 tot oprichting van een Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering

Datum Commissiedocument: 16 December 2008

Nr. Commissiedocument: COM (2008) 867 final

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197778

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC (2008) 3055 Samenvatting SEC (2008) 3056

Behandelingstraject Raad: Het voorstel wordt behandeld in de Raads-werkgroep Sociale Vraagstukken en staat geagendeerd voor de Raad WSBVC, onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, op 9 maart 2009.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

- a) *Rechtsbasis:* artikel 159 (EG Verdrag), derde alinea, EG-verdrag
- b) *Stemwijze Raad en rol Europees Parlement:* gekwalificeerde meerderheid in de Raad. EP heeft medebeslissingsrecht.
- c) *Comitologie:* nee

2. Samenvatting BNC-fiche

Vanwege de financiële en economische crisis en het geringe beroep op het Globaliseringsfonds tot dusverre stelt de Commissie voor om de criteria om een beroep te kunnen doen op het fonds, te versoepelen. De Commissie stelt ondermeer een verlaging van het minimaal benodigde aantal ontslagen van 1000 naar 500 voor en een verhoging van de maximale mate van EU-financiering van 50% naar 75%. Daarnaast wordt voorgesteld om de reikwijdte van het fonds tijdelijk te verruimen om zo ook werknemers die als gevolg van de financiële en economische crisis hun baan verliezen, te kunnen bijstaan.

De bevoegdheid van de EG in deze wordt positief beoordeeld, net als de subsidiariteit. De proportionaliteit wordt echter negatief beoordeeld Nederland kan met het voorstel instemmen als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- Een horizonbepaling m.b.t. de uitbreiding van de reikwijdte,
- Geen verhoging van de co-financiering en geen permanente verlaging van de ontslagdrempel,
- Het jaarlijkse budget van € 500 mln mag niet worden overschreden.

3. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Dit herzieningsvoorstel beoogt een grotere effectiviteit van het Europees Globaliseringsfonds, dat erop gericht is om werknemers die ontslagen zijn ten gevolge van globalisering te ondersteunen bij het vinden van een nieuwe baan. Daarnaast beoogt het voorstel een tijdelijke verruiming van de reikwijdte van het fonds, om zo ook werknemers te kunnen onder-

steunen die ontslagen zijn als gevolg van de huidige financiële en economische crisis.

Belangrijkste wijzigingsvoorstellen zijn:

- verlaging van het minimale aantal ontslagen van 1000 naar 500
- verhoging EU-financieringsdeel van 50% naar 75%
- verdubbeling van de periode waarin een beroep op de regeling kan worden gedaan van 12 naar 24 maanden
- de reikwijdte wordt tijdelijk uitgebreid naar ontslagen als gevolg van de financiële en economische crisis (2009–2010)

Impact assessment Commissie

In het Europees Herstelplan van de Commissie is de noodzaak beschreven om het Globaliseringsfonds meer te richten op vroegtijdige interventie en om het tijdelijk in te kunnen zetten als een crisisinterventie-instrument.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) *Bevoegdheid*: De Commissie baseert de bevoegdheid van de EG op artikel 159, derde alinea, EG-verdrag. Nederland kan zich vinden in deze rechtsgrondslag.

Functionele toets:

- *Subsidiariteit*: positief.
- *Proportionaliteit* negatief;
- *Onderbouwing* Nederland beoordeelt de subsidiariteit positief. Het betreft een wijziging van een reeds bestaande verordening, die logischerwijs alleen plaats kan vinden op EG-niveau.

Het Europees Globaliseringsfonds is in 2006 opgericht om tegemoet te komen aan mensen die door de toegenomen concurrentie en door de marktopenstelling hun baan of bron van inkomsten verliezen. Tot nu toe hebben maar een beperkt aantal mensen een beroep kunnen doen op het Europese Globaliseringsfonds. Teneinde het fonds open te stellen voor werknemers die mede door de huidige kredietcrisis hun baan dreigen te verliezen, is Europese regelgeving nodig.

De proportionaliteit wordt negatief beoordeeld. Nederland zal zich inspannen om de verruiming die voorgesteld worden ten aanzien van de doelstelling en de co-financiering zo dicht mogelijk bij de huidige verhoudingen te houden. De voorgestelde versoepelingen kunnen verstrekende financiële gevolgen hebben. Nederland staat met name zeer kritisch tegenover een verhoging van het EU-deel van de kosten en een mogelijke overschrijding van het budget.

5. Implicaties financieel

a) *Consequenties EG-begroting*:

De oorspronkelijke verordening heeft de mogelijkheid geschapen om jaarlijks maximaal € 500 miljoen voor het Fonds te gebruiken. In een Interinstitutioneel Akkoord tussen EP, Raad en Commissie is dit bedrag als maximum vastgelegd bovenop de financiële perspectieven.

In dit voorstel wordt er nadrukkelijk op gewezen dat de Commissie zal bekijken of er additionele middelen nodig zijn. De door de Commissie voorgestelde verruiming van de voorwaarden kan er toe leiden dat het huidige budget onvoldoende zal blijken. Dit kan op termijn leiden tot een roep om verruiming van het budget.

b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden*

Indien blijkt dat het voorstel budgettaire gevolgen heeft, zullen deze

worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijk departement.
De versoepeling van de criteria kan tot gevolg hebben dat de jaarlijkse teruggave voor Nederland terugloopt.

- c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger*
- d) Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden*
- e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger*

c t/m e : Nederland blijft kritisch staan tegenover het gebruik van het Globaliseringsfonds. Een versoepeling van de voorwaarden maakt de kans dat Nederland een aanvraag kan indienen wel groter. Meer bedrijven kunnen een beroep doen op de lidstaat Nederland om een aanvraag in te dienen. Indien de mogelijkheid tot een aanvraag zich voordoet, zal Nederland de aanvraag in overweging nemen.

De procedure voor de aanvraag is echter complex en zal inspanning vragen van de rijksoverheid en het bedrijfsleven. De uitvoering van de activiteiten die uit het fonds gefinancierd worden is voorts gebonden aan dezelfde strikte verantwoordingseisen als de Structuurfondsen. Dit brengt administratieve lasten met zich mee voor de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de activiteiten. Dit zal met name het bedrijfsleven zijn, maar ook de rijksoverheid die de controle moet verrichten op de gedane uitgaven.

6. Implicaties juridisch

- a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctienering beleid*

Er hoeven geen maatregelen te worden vastgesteld om uitvoering aan de verordening te geven.

- b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: De verordening treedt in werking op de twintigste dag na publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie.*

- c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

De nu voorliggende wijzigingsverordening bevat slechts ten aanzien van de voorgestelde toevoeging van artikel 1a een horizonbepaling. (Deze geldt slechts voor aanvragen die voor 31-12-2010 bij de Commissie zijn ingediend).

Toevoeging van een horizonbepaling ten aanzien van de overige hoofdonderdelen van het voorstel (zoals verhoging van het EU-financieringsdeel en verlaging van de ontslagdrempel) is wenselijk. Overigens bevat de thans geldende verordening 1927/2006 wel een algemene evaluatieplicht per uiterlijk 31-12-2013.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

- a) Uitvoerbaarheid*

Implicaties voor de uitvoerbaarheid van de Verordening zijn met uitzondering van de wijziging in Artikel 1 niet anders dan de nu geldende verordening. Aan artikel 1 is toegevoegd dat ontslagen als gevolg van de financiële en economische crisis vallen binnen het bereik van de Verordening. Voor een goede uitvoerbaarheid is het noodzakelijk dat helder wordt afgebakend wat onder gevolg van de financiële en economische crisis verstaan wordt.

- b) Handhaafbaarheid*

Belangrijke implicatie voor de handhaving betreft de voorgestelde verruiming van de projectperiode van 12 naar 24 maanden. Dit vereist een grotere handavingsinspanning van de beheersautoriteit. Daarnaast heeft

de verruiming van de Verordening tot gevolg dat de kans op benutting van gelden groter wordt, waardoor meer middelen moeten worden ingezet door de beheersautoriteit om projecten te handhaven.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden:

Geen.

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

Nederland is kritisch geweest bij de komst van het Globaliseringsfonds. Nederland was van mening dat andere instrumenten meer gepast zouden zijn om de effecten van globalisering op te vangen. Lidstaten moeten prikkels behouden om op globalisering anticiperend economisch beleid te voeren. In de praktijk bleek het gebruik van het fonds echter relatief beperkt; in 2007 en 2008 is minder dan 10% van het budget benut. De Europese Commissie was daarom al enige tijd van mening dat de criteria moeten worden versoepeld.

In het kader van het Europees Economisch Herstelplan dat op 26 november 2008 is verschenen is door de Commissie daarom een voorstel gedaan tot herziening van het Europees Globaliseringsfonds.

Ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen is Nederland constructief kritisch.

Nederland stelt derhalve voorwaarden aan dit voorstel, alvorens in te kunnen stemmen.

Deze voorwaarden zijn dat 1. de uitbreiding van de werkingssfeer naar de financiële en economische crisis een horizonbepaling bevat; 2. dat er geen verhoging plaatsvindt van het EU-financieringsdeel van 50% naar 75% en 3. dat en het jaarlijkse budget van € 500 miljoen niet overschreden wordt. Ook is Nederland geen voorstander van een permanente verlaging van de ontslagdrempel (naar 500 ontslagen) en van retro-activiteit.

Mochten de verruimingen van het EU-financieringsdeel en de ontslagdrempel toch doorgaan, dan zouden deze slechts tijdelijk moeten zijn (alleen 2009–2010), of er zou op een andere manier gezorgd moeten worden dat de budgettaire gevolgen beperkt blijven (bv. een maximaal bedrag aan steun per ontslagen werknemer).

De verruiming van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Globaliseringsfonds zou dan ook primair gericht moeten zijn op het voorkomen van werkloosheid («van werk naar werk») en instrumenten die de employability van werknemers vergroten.

Nederland vindt het herzieningsvoorstel inhoudelijk erg ver gaan en voorziet dat de voorgestelde versoepeling kan leiden tot een roep om overschrijding van het budgettaire beslag van maximaal € 500 miljoen per jaar, omdat lidstaten eerder aanspraak kunnen maken op een bijdrage uit het fonds. Dit budget zal weer door alle lidstaten moeten worden opgebracht. In verband met de crisis hebben de lidstaten deze middelen echter zelf hard nodig om intern orde op zaken te stellen.

Nederland had tevens graag vereenvoudigingsvoorstellen gezien in het herzieningsvoorstel die de doorlooptijd van een aanvraag voor een bijdrage uit het Globaliseringsfonds daadwerkelijk zouden verkorten.